

בג"צ 7052/03

בג"צ 7082/03

בג"צ 7102/03

בג"צ 7642/03

בג"צ 7643/03

בג"צ 8099/03

בג"צ 8263/03

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

העותרת בבג"צ 8099/03:
האגודה לזכויות האזרח בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד עודד פלר ו/או שרון אברהם-ויס ו/או דן
יקיר ו/או דנה אלכסנדר ו/או הדס תגרי ו/או אבנר פינצ'וק
ו/או מיכל פינצ'וק ו/או עאוני בנא ו/או לילה מרגלית ו/או
פאטמה אל עג'ו ו/או באנה שגרי-בדארנה ו/או לימור יהודה
ו/או סוניה בולוס

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

רחוב נחלת בנימין 75, תל-אביב 65154
טל': 5608185-03; פקס: 5608165-03

נגד

המשיבים:

1. שר הפנים
2. מפקד כוחות צה"ל ביהודה ובשומרון
3. מפקד כוחות צה"ל באזור חבל עזה

ע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים

הודעה מטעם העותרת ובקשה למתן פסק דין

1. עתירה זו, והעתירות האחרות שעניינן חוקתיותו של חוק האזרחות והכניסה לישראל, התשס"ג-2003 (להלן - **החוק**), הוגשו לבית המשפט הנכבד סמוך לאחר שנחקק החוק, בחודש אוגוסט 2003.
2. באותה עת תלויות היו ועומדות בפני בית משפט נכבד זה עתירת העותרת ועתירה נוספת (בג"צ 4022/02 ובג"צ 4608/02), שעניינן חוקיות "החלטת ההקפאה" - החלטה מספר 1813 של ממשלת ישראל מיום 12.5.2002 (להלן - **החלטת הממשלה**), אותה עיגן החוק. אף שעתירות אלה הוגשו סמוך לאחר שהתקבלה החלטת הממשלה, בית המשפט הנכבד טרם הכריע בהן. הדיון לגופו של עניין הסתיים ימים ספורים לפני שנחקק החוק. לאחר שנחקק החוק ביקשה העותרת, כי יינתן פסק דין לגבי החלטת הממשלה, אך בית המשפט הנכבד קבע, כי העתירות יוכרעו רק לאחר הכרעה בעתירות, העוסקות בעניין חוקתיותו של החוק.
3. הלכה למעשה מאז חודש מרץ 2002 אין פקידי משרד הפנים מטפלים בבקשות חדשות למתן מעמד לפלסטינים בישראל. תחילה עשו כן על יסוד הוראתו של שר הפנים דאז, מר אלי ישי, להפסיק לטפל בבקשות. למן חודש מאי 2002 עשו כן בשל החלטת הממשלה. מאז חודש אוגוסט 2003 אין משרד הפנים מטפל בבקשות בכפוף להוראות החוק.
4. סעיף 5 לחוק קובע כדלקמן:

"חוק זה יעמוד בתוקפו עד תום שנה מיום פרסומו, ואולם רשאית הממשלה, באישור הכנסת, להאריך בצו את תוקפו, מעת לעת, לתקופה שלא תעלה בכל פעם על שנה אחת."
5. החוק פורסם ברשומות ביום 6.8.2003 והוא תקף לשנה. על פי הוראות סעיף 5 לחוק, החליטה ממשלת ישראל ביום 18.7.2004 להאריך את תוקפו של החוק בשישה חודשים. ביום 21.7.2004 אישרה מליאת הכנסת את החלטת הממשלה על ידי אישור צו האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ד-2004.
6. הטענה שעמדה ביסוד תשובת המשיבים - הן בעתירות בעניין החלטת הממשלה והן בעתירות בעניין החוק - היתה כי מדובר "באיזון לשעה" "בעל אופי זמני בלבד". והנה, "איזון לשעה" זה שריר וקיים מזה כשנתיים וחמישה חודשים, והוא יעמוד בתוקפו עוד שישה חודשים לפחות. גם לאחר מכן אין איש מבטיח, כי "איזון" זמני זה יפקע, וסופו - מי ישרנו.

7. בדיון, שהתקיים ביום 9.11.2003, קבע ההרכב בראשות הנשיא ברק, כי העתירות בעניין חוקתיות החוק תידונה על ידי הרכב מורחב על פי סיכומים בכתב. לעותרים ניתנו עשרה ימים להגיש את סיכומיהם ולמשיבים עשרים ימים נוספים. בדיון ציין כב' הנשיא, כי בדרך זו יוכל בית המשפט להכריע בעתירות במהרה. אף על פי כן ולבקשת המשיבים התקיים ביום 18.1.2004 דיון בפני הרכב מורחב של בית משפט נכבד זה. הצדדים שטחו את טיעוניהם בהרחבה. מאז, למעלה משישה חודשים, ממתנינים הצדדים לפסיקתו של בית המשפט הנכבד.
8. עשרות רבות של עתירות פרטניות הוגשו ועודן מוגשות לבית המשפט הנכבד (כמו גם לבתי המשפט לעניינים מינהליים) מטעמן של משפחות, שהחלטת הממשלה והחוק מאיימים לקורען לגזרים - לקרוע איש מעל אישתו, אישה מעל בן-זוגה, אב מעל בתו התינוקת. חלק מן העתירות, שהוגשו לאחר החלטת הממשלה ולפני שנחקק החוק, ממתנינות להכרעה העקרונית בעתירות בעניין חוקיות החלטת הממשלה. חלק מן העתירות, שהוגשו לאחר שנחקק החוק, ממתנינות להכרעה העקרונית בעתירות בעניין חוקתיות החוק. מזה זמן דוחה בית משפט נכבד זה עתירות פרטניות חדשות, המונחות לפתחו, על הסף - מבלי שנערך בהן דיון, ומבלי שתידרש תשובת המשיבים (ראו, למשל, בג"צ 4910/04 ובג"צ 5011/04). זאת מן הטעם, שעד שיוכרע בעתירות בעניין חוקיות החלטת הממשלה ובעניין חוקתיות החוק, החלטת משרד הפנים לדחות את בקשותיהם להסדרת מעמדם - בדין יסודה.
9. בעתירתה, בסיכומיה ובעת הדיון בעל פה עמדה העותרת בהרחבה על טענותיה, באשר לבטלותו של החוק בשל פגיעתו האנושה והבלתי מידתית בזכויות יסוד ובשל טיבו הגזעני. לא למותר יהיה לשוב ולהזכיר, כי המשטר המשפטי, שמשליטים החלטת הממשלה והחוק, מפלח את נימי נפשה של הדמוקרטיה הישראלית ומרעיל את יסודות קיומה. משטר משפטי זה פוצע במרקם חייהן של מאות משפחות - נשים, גברים וטף שלא חטאו בדבר - ושומט תחת רגליהן כל בסיס ליציבות. חלוף הזמן אינו מרגיע את החשש מפני מעצרו ומפני גירושו של בן משפחה, אינו מוחה את תחושת ההשפלה והעלבון הצורב, אינו מעם במאומה את כאבן של המשפחות, הנושאות עיניהן וממתנינות חודשים ארוכים למוצא פיו של בית משפט נכבד זה.
10. אשר על כן, ובשל הארכת תוקפו של החוק מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן את פסק דינו בעתירות בהקדם האפשרי.
11. העותרת מסכימה, כי יצורפו להרכב שופטים חלף שופטי ההרכב שפרשו לגימלאות, וכי ההרכב יכריע בעתירות על סמך כתבי בית הדין שהגישו הצדדים.
12. ב"כ המשיבים, גבי יוכי גנסי, אינה מתנגדת להגשת הבקשה, הגם שתבקש לעדכן את בית המשפט ביחס לתוכן החלטת הממשלה מיום 18.7.2004 בימים הקרובים.

22 ביולי 2004

עודד פלר, עו"ד
ב"כ העותרת